

SVARSMALL
HÖGRE
REVISORSEXAMEN
Del I

Maj 2009

© Revisorsnämnden 2009

1. Metkeo AB

Deluppgift 1.1

Styrelsen bör överväga att gå ut med information avseende resultatförsämringen, eftersom denna uppenbarligen var väsentlig och inte låg i linje med marknadens förväntningar. I noteringsavtalet för NGM Equity, bilaga 2, punkt 28, finns en generalklausul som innebär att "bolaget ska omedelbart informera börsen och så snart som möjligt offentliggöra information om beslut eller händelse i övrigt som i icke oväsentlig grad är ägnad att påverka den bild av bolaget, eller när bolaget är moderbolag av koncernen, som skapats av tidigare information som lämnats från bolaget, eller på annat sätt kan påverka bilden av bolaget".

Vid osäkerhet om huruvida information bör offentliggöras ska samråd ske med NGM Equity. Avser bolaget att offentliggöra information som förväntas få väsentligt kurspåverkande effekt, ska bolaget underrätta NGM Equity innan offentliggörandet.

NGM Equity övervakar innehållet i utgivares regelbundna finansiella rapportering. Om bolaget åsidosätter regelverken kan börsen – om överträdelsen är allvarlig – avnotera aktierna eller i annat fall utdöma vite motsvarande högst 10 årsavgifter. Är åsidosättandet ringa eller ursäktligt kan påföljden bli varning eller att börsen avstår från påföljd.

Deluppgift 1.2

Vägledning kan hämtas i RevU 1, D Rapportering till företagsledning och styrelse.

- a. De uttalanden som jag enligt ABL kan göra i samband med revisionen eller efter slutförd revision – utöver anmärkningar eller upplysningar i revisionsberättelsen – kan vara antingen påpekande eller erinran.
- b. Påpekande är den "normala" rapportering jag gör till klienten i samband med t ex granskning av intern kontroll eller granskning av bokslut och dessa regleras inte närmare i ABL.

ABL 9 kap 6 § "I samband med revisionen skall revisorn till styrelsen och den verkställande direktören.....göra de påpekanden som följer av god revisionsred". Påpekande kan göras i muntlig eller skriftlig form beroende av hur väsentliga och/eller allvarliga de bedöms vara.

Erinran är en starkare form av uttalande och kan avse förhållanden som jag överväger att anmärka på i revisionsberättelsen om företagsledningen inte vidtar erforderliga åtgärder. Erinran ska alltid avges i skriftlig form.

När revisorn avger en skrivelse som är en erinran enligt 9 kap 39 § ABL ska han hänvisa direkt till paragrafen, helst i inledningen till skrivelsen. Hänvisningen kan ha följande lydelse: "Denna skrivelse är en erinran som bör behandlas av styrelsen enligt 9 kap 39 § aktiebolagslagen". Se även RevU 1 D, Annan rapportering än revisionsberättelsen.

- c. Erinran ska lämnas till styrelsen eller verkställande direktören. Styrelsen ska ta upp erinran till behandling vid ett sammanträde inom fyra veckor från det att erinran överlämnats. Erinran ska protokollföras och ska förvaras på ett betryggande sätt. Om erinran framställs senast i samband med att revisionsberättelsen avlämnas till bolaget, ska ett sammanträde alltid hållas före den bolagsstämma där revisionsberättelsen läggs fram.

I NGM Equitys Noteringsavtal bilaga 2 hanteras bolagets informationsskyldighet gentemot börsen. Enligt 16 paragrafen ska erinran, som revisorerna enligt 9 kap. 39 § första stycket aktiebolagslagen (2005:551) framställt till styrelsen eller verkställande direktören, av Bolaget ”omedelbart anmälas till börsen om erinran avser förhållanden som kan ha betydelse för värderingen av bolagets noterade aktier”.

Deluppgift 1.3

- a. Det främsta syftet med Koden är att stärka förtroendet för de svenska börsbolagen genom att främja en positiv utveckling av bolagsstyrningen i dessa bolag. Koden anger en norm för god bolagsstyrning på en högre ambitionsnivå än aktiebolagslagens och andra reglers minimikrav. Därigenom kan Koden ange vad som ofta – men inte nödvändigtvis alltid – kan anses utgöra god sed för bolagsstyrning i olika frågor. För det enskilda bolaget kan andra lösningar än de Koden anger mycket väl innebära bättre bolagsstyrning.
- b. Koden består av ett antal numrerade regler. Det är till dessa regler som bolag som tillämpar Koden har att förhålla sig med avseende på principen följa eller förklara. Det innebär att bolagen inte vid varje tillfälle måste följa varje regel i Koden utan kan välja andra lösningar som bedöms bättre svara mot omständigheterna i det enskilda fallet. Detta förutsatt att bolaget öppet redovisar varje sådan avvikelse, beskriver den lösning man valt i stället samt anger skälen för detta.

Förklaringar till avvikelser från Koden ska lämnas i en s.k. bolagsstyrningsrapport. Bolagsstyrningsrapporten kan ingå i den tryckta årsredovisningen eller utgöra en särskild rapport, som inte utgör en del av de formella årsredovisningshandlingarna. Det ska framgå av bolagsstyrningsrapporten om den är granskad av bolagets revisor.

Viktiga punkter i bolagsstyrningsrapporten:

- Det ska framgå att koden tillämpas
  - Avvikelser ska anges och förklaring ska finnas till varför man avviker samt beskrivning av den lösning som valts i stället
  - Övriga överträdelser av t ex noteringsavtalet ska anges
  - Styrelsens beskrivning av intern kontroll och riskhantering avseende den finansiella rapporteringen samt en beskrivning av de viktigaste inslagen i bolagets system för intern kontroll och riskhantering avseende den finansiella rapporteringen
- c. Svensk Kod för bolagsstyrning gäller för alla noterade bolag d v s bolag vars aktier handlas på Nasdaq OMX respektive NGM Equity. Den reviderade koden trädde i kraft den 1 juli 2008. Från och med detta datum är det god sed på aktiemarknaden för svenska bolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad att tillämpa

koden. Den tidigare koden gällde enbart för bolag med ett börsvärde på över 3 miljarder kronor.

För införande av den reviderade koden gäller följande:

- Bolag som före den 1 juli 2008 tillämpat den dittills gällande koden ska från detta datum tillämpa den reviderade koden.
- Bolag som före den 1 juli 2008 inte tillämpat den dittills gällande koden ska från detta datum tillämpa den reviderade koden så snart som möjligt och senast i samband med den första årsstämma som hålls efter den 1 januari 2009. Till årsredovisningen 2008 ska således en bolagsstyrningsrapport per 31 december 2008 fogas. I denna behöver inte bolaget redovisa och förklara avvikelser som beror på att en regel ännu ej aktualiserats sedan koden infördes, t ex att kodens regler om bolagsstämma och valberedning inte tillämpades vid årsstämma som hållits före den 1 juli 2008.

För Metkeo är första steget i införandet att göra en genomgång för att identifiera de områden där bolaget eventuellt inte följer reglerna i Koden. Styrelsen bör sedan ta ställning till vad som eventuellt bör göras för att nå en högre efterlevnad samt om det är några av reglerna som bolaget inte har för avsikt att följa. För de senare ska en beskrivning göras av vad man gör i stället samt motiven för detta (förklara). Exempel på områden som kan vara aktuella för Metkeo att bedöma är t ex:

- Uppgifter kring styrelseledamöters och VDs oberoende
- Hur styrelsearbetet bedrivs
- Styrelsens beskrivning av system för intern kontroll och riskhantering
- Ställningstagande till behov av intern revision
- Inrättande av styrelseutskott, t ex revisionsutskott och ersättningsutskott

Deluppgift 1.4

RevU 1 C, Koncernrevision och RS 600, Användning av det arbete som utförts av annan revisor, är specifikt inriktade på att ge vägledning vid planering och genomförande av koncernrevisioner.

a. Förberedande informationsinsamling och kartläggning av kontrollmiljön – exempel på insatser

- I samband med att jag inleder planeringen tar jag kontakt med den tidigare revisorn som ett led i att erhålla kännedom om verksamheten och eventuella problem, bl a genom att ta del av den avgående revisorns rapportering till bolaget.
- Jag träffar även relevanta personer hos bolaget för att bl. a
  - Ta reda på om det finns gemensamma system för redovisning och rapportering
  - Ta reda på om bolaget använder sig av Shared Service Centers och överväga hur det påverkar revisionen
  - Förstå hur den interna rapporteringen till koncernledningen är uppbyggd och hur den utförs
  - Ta reda på om det finns en gemensam redovisningshandbok

- Ta reda på om man använder samma redovisningsprinciper i koncernen eller om det utförs anpassning till IFRS på koncernnivå
- Bedöma om bolagets instruktioner till dotterbolagen är utförliga och tydliga

b. Planering och strategi – exempel på insatser

- Baserat på den information jag erhållt lägger jag upp min strategi för revisionen. I detta ingår att:
  - Bedöma väsentlighet och tröskelvärden på koncernnivå
  - Välja ut vilka bolag som ska granskas för koncernändamål
  - Bestämma önskvärd bestyrkandegrad för respektive bolag i urvalet (revision, översiktlig granskning, granskning efter särskild överenskommelse)
  - Försäkra att vi erhåller önskvärd täckning genom urvalet och att vi täcker in bolag med förhöjd risk
  - Bestämma hur rapporteringen ska gå till och när rapportering ska ske
  - Upprätta instruktioner till dotterbolagsrevisorerna inklusive identifierade koncernövergripande risker, rapporteringsformat och tidplan
  - Överväga besök hos dotterbolagen av koncernrevisorerna för i första hand större dotterbolag och/eller dotterbolag med förhöjd risk

c. Rapportering av bokslutsgranskning från dotterbolagsrevisorerna – exempel på insatser

- Övervaka att alla begärda rapporter kommer in
- Gå igenom rapporterna och notera iakttagelser samt korrigerade och ej korrigerade poster avseende iakttagelser i revisionen och avvikelser mot IFRS
- Kontakta dotterbolagsrevisorerna angående eventuella oklarheter
- Sammanfatta och diskutera med bolaget samt komma överens om hantering av eventuella korrigeringar och om eventuell utökad granskning
- Göra en samlad rapportering till styrelse och/eller revisionsutskott

2. IT-Cloud AB

Deluppgift 2.1

IT-Cloud erhöll ett erbjudande i början av december 2008 och förhandlingar har förts sedan dess. Avtal om försäljning tecknades efter balansdagen, men avsikten att sälja dotterbolaget förelåg innan balansdagen och kraven i IFRS 5, p 7 och 8 var därmed uppfyllda.

Dotterbolaget utgjorde ett eget affärsområde (IFRS 5, p 32) vilket innebär att det ska klassificeras som en avvecklad verksamhet i bokslutskommunikén samt i årsredovisningen för 2008.

Upplysningskraven innebär bl. a att resultat efter skatt för avvecklad verksamhet, inklusive rearesultat vid försäljningen, ska redovisas som ett belopp i resultaträkningen: årets resultat från avvecklade verksamheter. Specifikation och analys ska lämnas i not. Upplysningar ska även lämnas för nettokassaflöden avseende den löpande verksamheten, investeringsverksamheten och finansieringsverksamheten (IFRS 5, p 33). Upplysningarna ska även lämnas för de tidigare perioder som presenteras i de finansiella rapporterna. I balansräkningen ska skulder respektive tillgångar redovisas skilt från andra skulder respektive tillgångar, kvittning är ej tillåten. Upplysningar ska även lämnas för de viktigaste slagen av tillgångar och skulder, antingen i balansräkningen eller i noterna. Jämförelseuppgifter krävs ej. Ytterligare upplysningskrav finns i p 41, bl. a ska det finnas en beskrivning av den avvecklade verksamheten och fakta om försäljningen.

Resultat per aktie, före och efter utspädning, ska anges separat för avvecklad verksamhet i resultaträkningen eller i not (IAS 33, p 68).

Upplysningskraven i de finansiella rapporterna i kommunikén och årsredovisningen överensstämmer med varandra.

Deluppgift 2.2

- a. Förvärv av egna aktier innebär att bolaget köper tillbaka aktier direkt från sina aktieägare. Detta är tillåtet för publika aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad (ABL 19 kap. 13-14 §). Innehavet av egna aktier får dock aldrig uppgå till mer än en tiondel av samtliga aktier i bolaget och måste rymmas inom det fria egna kapitalet. Skälen till att bolaget vill förvärva egna aktier kan vara att man anser att aktien är undervärderad, man har pengar i kassan som man vill föra över till aktieägarna på annat sätt än genom utdelning eller att man har brist på lönsamma investeringsalternativ. Man kan även vilja förvärva egna aktier för att använda vid framtida företagsförvärv då det generellt kan vara enklare än en nyemission. Förvärv av egna aktier syftar till att ge styrelsen ökat handlingsutrymme i arbete med bolagets kapitalstruktur.

Förvärv av egna aktier kan även ge skattemässiga fördelar för aktieägare genom att aktieägaren får räkna av vad man köpt aktien för. I en nedgång på börsen innebär detta att många aktieägare sannolikt skulle beskattas högre om bolaget valt utdelning som alternativ för en värdeöverföring. Aktieägaren väljer dessutom själv om man vill utnyttja möjligheten. När

aktieägare utnyttjar möjligheten minskar antalet utestående aktier och den som inte utnyttjat erbjudandet äger därmed en större andel av aktierna.

- b. Jag förklarar att de kan användas till en nedsättning (indragning) av aktiekapitalet. Det är dock inte möjligt att i bemyndigandet ge styrelsen rätt att på bolagets vägnar lösa in de förvärvade aktierna till nedsättning av aktiekapitalet. Detta beslut måste tas av bolagsstämman (ABL 19 kap samt ABL 4 kap. 44-45 §).

Utöver nedsättning av aktiekapitalet kan de förvärvade aktierna med bolagsstämmans beslut eller bemyndigande användas vid förvärv av bolag eller verksamheter eller vid utgivande av optionsprogram till anställda. Aktierna kan även överlåtas över börser eller enligt reglerna i ABL 19 kap. 35 §.

- c. Egna aktier får inte tas upp till något värde i balansräkningen. Vid återköpet bokas kredit kassa och debet fritt eget kapital (d.v.s. som vid en utdelning) (ÅRL 4 kap 14 §). I förvaltningsberättelsen ska upplysning lämnas om innehav av egna aktier med antal och nominellt belopp, deras andel av aktiekapitalet, anskaffningsutgift samt räkenskapsårets förvärv och försäljningsbelopp (ÅRL 6 kap 1 § p 6-9).

Deluppgift 2.3

Jag ber om ett möte med min medarbetare på uppdraget och sätter mig ned och förklarar att:

- Hänvisning till IFRS sådana de antagits av EU saknas i det inledande stycket. I inledningen ska anges vilket/vilka normsystem som har tillämpats för årsredovisningen och koncernredovisningen (RS 709 8SE). Motsvarande hänvisning ska även göras i inledningen till revisorns uttalanden.
- FAR SRS revisionskommitté har uttalat att det inte är förenligt med god revisions sed att schablonmässigt lämna upplysning i revisionsberättelsen om att det föreligger osäkerhet angående bolagets förmåga att fortsätta sin verksamhet. Det är alltid det aktuella bolagets specifika förhållanden som måste ligga till grund för en särskild upplysning och inte det makroekonomiska läget i allmänhet (FAR SRS Revisionskommitté om fortsatt drift).
- Vinstdispositionen visar att det är vinsten som ska disponeras enligt förslaget i förvaltningsberättelsen, inte en förlust som ska behandlas.

Deluppgift 2.4

I mars 2009 kom en dom från Regeringsrätten som har slagit fast att skattemässigt avdrag medges för koncernbidrag till utländskt helägt dotterföretag beläget inom EES när dotterföretaget likvideras. Regeringsrättens slutsats är att EG-domstolens dom i det engelska Marks & Spencer-fallet innebär att svenska moderföretag i vissa fall måste medges avdrag för koncernbidrag till helägda dotterföretag inom EES-området när det utländska dotterföretaget har likviderats. Jag förklarar för Jan, VD i IT-Cloud, att för att det svenska moderföretaget ska medges skattemässigt avdrag för lämnat koncernbidrag krävs enligt Regeringsrätten följande:

- Koncernbidrag kan inte lämnas det år likvidationen avslutas - kravet att dotterföretag ska vara helägt under såväl moderföretagets som dotterföretagets hela beskattningsår är då inte uppfyllt.
- Avdrag för koncernbidraget medges först för det beskattningsår då likvidationen avslutas.
- Avdrag för koncernbidraget får inte överstiga den förlust som har uppkommit i IT-Spud AS under det sista helägda året. Avdraget får inte heller överstiga den slutliga förlusten vid likvidationens avslutande, beräknad enligt båda staternas skatteregler.

Jag förklarar att vid likvidation av ett helägt utländskt dotterföretag i EES-land som kommer att avslutas i år, 2009, måste alltså dotterföretaget ha fått koncernbidrag före år 2009 för att koncernbidraget ska vara skattemässigt avdragsgillt. Avdrag erhålls emellertid först taxeringsåret 2010.

Under förutsättning att dotterbolaget IT-Spud AB, tillika moderbolag till det estländska bolaget IT-Spud AS, ännu inte avlämnat sin årsredovisning anser jag att det är motiverat att justera bokslutet i det svenska dotterbolaget och lämna ett koncernbidrag till det estländska bolaget. Däremot är jag inte villig att låta IT-Cloud lämna koncernbidraget eftersom denna årsredovisning är fastställd.

Deluppgift 2.5

Styrelsens beslut om förvärv av egna aktier måste vara förenligt med försiktighetsregeln i ABL kap 19 13 § och får inte inkräkta på det bundna egna kapitalet enligt beloppsspärren. Styrelsen ska lämna ett motiverat yttrande om detta. I förekommande fall, om bolaget använder sig av värdering av tillgångar och skulder till verkliga värden, ska även anges hur stor del av det egna kapitalet som beror på att en sådan värdering har tillämpats. Vidare ska i beslutet anges hur stor del av den s.k. beloppsspärren (ABL 17 kap 3 § 1 st) som finns kvar efter det senast fattade beslutet om värdeöverföring.

När beslutet att utnyttja bemyndigandet ska tas av styrelsen ska till beslutsunderlaget bifogas (1) kopia av den årsredovisning som innehåller de senast fastställda balans- och resultaträkningarna, (2) kopia av revisionsberättelsen för samma period, (3) en av styrelsen undertecknad redogörelse för händelser av väsentlig betydelse som inträffat efter avlämnandet av årsredovisningen med uppgift om värdeöverföringar som har beslutats under samma tid och om förändringar i bolagets bundna egna kapital som har skett efter balansdagen. Till detta ska även bifogas ett yttrande över styrelsens redogörelse undertecknat av bolagets revisor.